

Posudek diplomové práce Anny Pípalové „Heimat in Ketten“: Vývoj ideové konstrukce německého hraničářského románu v době první republiky, Praha 2017, 235 stran, VI příloh

Autorka si zvolila téma práce metodologicky a interpretačně náročné. Měla však k němu již výbornou průpravu v podobě své první publikované studie. V analýze účelových literárních textů, vysoce ideologizovaných, se jí jednalo o postižení stereotypu percepce reality, jeho formování, upevňování a reprodukce v prostředí Němců v českých zemích meziválečného období, stereotypu, jenž významně přispíval k identitní podobě sudetoněmectví. Zvláštní pozornost věnovala, opodstatněně, konstituování kolektivního traumatu českých Němců vyvěrajícího ze skutečnosti, že se vznikem nového státu se jejich sociálněekonomická i politická situace dramaticky změnila, zhoršila. Stali se menšinou v „národním státě“ s většinou slovanského obyvatelstva, které již v období závěru habsburské monarchie svým razantním emancipačním nástupem a demografickým vývojem představovalo hrozbu exkluzivité německého postavení, často dokonce přexponovaně přímo „ohrožení životní“.

Práce je založena na komparaci tří „plnokrevných“ hraničářských románů (Roberta Hohlbauma, Rudolfa Haase a Wilhelma Pleyera), tedy románů, v nichž je nacionální konfrontace červenou nití děje a jejich „apelativně-edukativní poslání“ z nich nedvojsmyslně důrazně čiší. Volba to byla velmi relevantní. Autorka pracovala s původními vydáními. K pramenům přiřadila i rozličnou dobovou literaturu nebeletristického rázu. Pramennou základnu pak doplňují písemnosti spolkové a knihovenské provenience uložené v oblastních archivech. Odbornou literaturu literárněvědnou, sociologickou a historickou, pojednávající problematiku beletrie jako historického pramene a zvláště pak specializovanou literaturu ke hraničářskému románu autorka zvládla fakticky v plném rozsahu.

Struktura práce je logická. Na důkladně propracovaná teoreticko-metodologická východiska navazují analýzy vybraných literárních děl funkčně zasazené do biografického kontextu autora a jeho tvorby. K nim se řadí, na „dokreslení“ (možná poněkud nadbytečně), podkapitolka s medailony dalšího německého autora, Bruno Nowaka, a Josefa Koudeláka, jednoho z markantních nacionálně českých autorů řadících se do okruhu hraničářského románu. Dílo graduje komparací románu českého a německého, postižení jeho odlišných obrazů. Román český je referenčním rámcem k dopracování charakteristiky románu německého. V této poloze drtivá většina dosavadních děl a dílčích studií problematice

německého hraničářského románu končila. Autorka šla dále. Nejenže porozumění ideologickému obsahu románu významně prohloubila a precizovala, ale zasadila je do historického kontextu vývoje německé společnosti v českých zemích. Vysoko hodnotím rozsahem skromnou ale neobyčejně pracnou a především inovativní kapitolu poslední, věnovanou recepci německého hraničářského románu, tj. jeho mobilizačnímu potenciálu, efektivitě. Vyústění díla považuji za validní.

Závěrem konstatuji, že Anna Pípalová svou vysoce kompetentní a náročnou prací dostala nárokům na diplomovou práci kladeným a proto ji doporučuji k úspěšné obhajobě.

Hodnocení: výborně

Praha 10. června 2017

Prof. PhDr. Eduard Kubů, CSc.